

Vlastníctvo práv duševného vlastníctva posúva európske firmy vpred

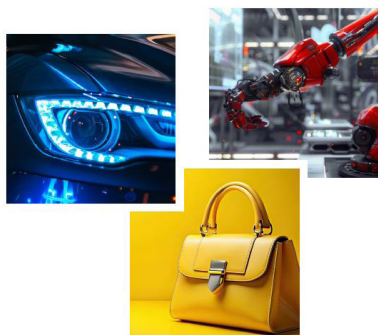
Nová štúdia, ktorú zverejnili Európsky patentový úrad (EPO) a Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO), analyzuje vzťah medzi právami duševného vlastníctva a výkonnosťou firmy v Európskej únii. Výsledky ukazujú, že vlastníctvo patentov, ochranných známok alebo dizajnov má významný pozitívny vplyv na príjmy, zamestnanosť a mzdy vo firmách, pričom tento efekt je obzvlášť výrazný pri malých a stredných podnikoch (MSP).

Firmy, ktoré vlastní práva duševného vlastníctva, generujú príjmy na zamestnanca o 23,8 % vyššie v porovnaní s firmami bez vlastníctva týchto práv. Navyše, tieto spoločnosti vyplácajú zamestnancom v priemere o 22,1 % vyššie mzdy. Po zohľadnení faktorov, ako je sektor činnosti či krajina pôvodu, sa ukázalo, že veľké firmy s právami duševného vlastníctva majú stále o 16 % vyššie príjmy na zamestnanca. V prípade MSP je tento rozdiel ešte markantnejší – až o 44 %.

Napriek týmto výhodám však iba 10 % malých a stredných podnikov v EÚ vlastní aspoň jeden z troch typov práv duševného vlastníctva, zatiaľ čo medzi veľkými firmami ich vlastní takmer 50 %.

Štúdia poukazuje aj na odvetvia, kde je vlastníctvo práv duševného vlastníctva najrozšírenejšie. Medzi ne patria:

- informačné a komunikačné technológie (14,8 %),
- výroba (14,2 %),
- zásobovanie vodou a spracovanie odpadu (12,0 %),
- vedecko-technické činnosti (10,7 %),
- veľkoobchod a maloobchod (10,6 %).

Štúdia zdôrazňuje, že firmy vlastniace patenty zaznamenávajú ešte výraznejšie prínosy, s príjmami na zamestnanca vyššími o 28,7 % a mzdami o 43,3 %, v porovnaní s firmami bez patentov. Vlastníctvo práv duševného vlastníctva sa ukazuje ako dôležitý nástroj na posilnenie ekonomického výkonu a konkurencieschopnosti európskych firiem. Zvlášť malé a stredné podniky by mali zvážiť ochranu svojich inovácií, aby mohli naplno využiť potenciál svojich nápadov a posilniť postavenie na trhu.

Viac informácií je dostupných na webovej stránke [EPO](#) alebo [EUIPO](#).

Zdroj: EPO, EUIPO 2025

Správy z EUIPO

Aplikácie používané pri porušovaní práv duševného vlastníctva

V roku 2016 spustilo Stredisko pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva (ďalej stredisko) sériu štúdií o obchodných modeloch porušujúcich práva duševného vlastníctva. V júli vydalo stredisko správu, ktorá je 6. vydaním série a zameriava sa na kriminálne hrozby pre duševné vlastníctvo súvisiace s aplikáciami.

Aplikácie vo svojej podstate umožňujú spoločnostiam rozširovať zákaznícku základňu a zmodernizovať svoje obchodné procesy. Urýchľujú digitálnu transformáciu a vyvíjajú kľúčové nástroje nielen pre podnikateľskú sféru, ale aj pre kultúru, verejnú správu a vzdelávanie.

S výhodami, ktoré aplikácie prinášajú, prišli zároveň aj problémy s porušovaním práv duševného vlastníctva. V prostredí aplikácií zločinci rozvinuli svoje nezákonné činnosti veľmi efektívne, s vysokou úrovňou anonymity. Štúdia EUIPO identifikovala štyri hlavné obchodné modely porušujúce práva súvisiace s aplikáciami:

- porušovanie digitálneho obsahu chráneného autorskými právami,
- predaj a propagácia fyzického tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva,
- porušovanie práv na škodlivé a podvodné účely,
- krádež obchodného tajomstva.

Analýza štyroch obchodných modelov prispela k identifikácii vznikajúcich hrozieb súvisiacich s aplikáciami, kde sa porušujú práva duševného vlastníctva – využívanie dark webu, umelej inteligencie, zneužívanie kryptomien, malvér a podvodné aplikácie, falošné recenzie a podobne. Definovanie a určenie hrozieb pomohlo identifikovať deväť donucovacích a vyšetrovacích opatrení:

- zvyšovanie povedomia,
- finančné vyšetrovanie,
- forenzná analýza kryptomien,
- zhromažďovanie a spracovanie elektronických dôkazov,
- spolupráca so spoločnosťami, ktoré vyvíjajú aplikácie,
- návody na predkladanie dôkazov o trestných činoch súvisiacich s porušovaním práv duševného vlastníctva.

Viac informácií je dostupných v štúdii [EUIPO](#).

Zdroj: EUIPO 2024

Vplyv metaverza na porušovanie a vymáhanie práv duševného vlastníctva

Metaverzum ako novovznikajúci digitálny priestor integrujúci technológie rozšírenej a virtuálnej reality prináša zásadné príležitosti aj výzvy pre oblasť ochrany duševného vlastníctva. V najnovšej štúdii, ktorú uskutočnilo EUIPO, sa analyzuje, ako metaverzum ovplyvňuje práva duševného vlastníctva vo vzťahu k ich ochrane, porušovaniu a vymáhaniu. Štúdia poskytuje komplexný prehľad o hrozbách, ktoré predstavuje virtuálne prostredie pre tvorcov a vlastníkov práv, a ponúka návrhy moderných stratégií vymáhania práv.

Metaverzum je definované ako pohlcujúce prepojené prostredie, ktoré podporuje interoperabilitu medzi rôznymi virtuálnymi realitami a umožňuje používateľom získavať tovary a služby exkluzívne pre digitálny svet. Pre tvorcov, ako sú umelci, dizajnéri a vývojári, otvára nové možnosti na monetizáciu ich duševného vlastníctva od digitálneho umenia po virtuálnu módu. Napriek týmto príležitostiam metaverzum predstavuje aj nové formy porušovania práv duševného vlastníctva, keďže digitálne diela môžu byť ľahko replikované bez povolenia.

Štúdia sa zameriava na štyri hlavné oblasti:

1. Mapovanie technológií metaverza – Identifikácia kľúčových technológií, ktoré umožňujú rozvoj metaverza a ovplyvňujú jeho kreatívny a ekonomický potenciál.
2. Analýza ekonomických a spoločenských dopadov – Preskúvanie dôsledkov metaverza na práva duševného vlastníctva vrátane ekonomických, kriminologických a environmentálnych hľadísk.
3. Identifikácia rizík zneužívania práv duševného vlastníctva – Analýza mechanizmov, ktorými môže byť duševné vlastníctvo v metaverze zneužitá, a preskúvanie hrozieb pre vlastníkov práv.
4. Vyhodnotenie výziev pri vymáhaní práv – Návrh riešení na efektívne vymáhanie práv vrátane riešenia otázok jurisdikcie a posilnenia právnych kapacít prostredníctvom nových prístupov a technológií.

Štúdia tiež zdôrazňuje potrebu nasadiť špecializované forenzné nástroje, ktoré pri blockchain technológii umožnia sledovanie digitálnych aktív a analýzu transakcií, aby sa zabezpečila ochrana dôkazov v súlade s právnymi štandardmi.

Viac informácií je dostupných na webovej stránke [EUIPO](#).

Zdroj: EUIPO 2024
Spracoval: Erik Michňák

Problémy s falšovaním a pirátstvom

Na základe výsledkov operatívnych akcií Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám kriminality (z angl. EMPACT¹) možno konštatovať, že prakticky akýkoľvek tovar alebo služba môžu byť predmetom falšovania alebo pirátstva. Falzifikáty môžu tiež ovplyvniť zdravie a bezpečnosť ľudí, poškodzovať životné prostredie a mať negatívny finančný dopad na európsku ekonomiku, najmä na malé a stredné podniky (MSP).

Riziká spojené so zdravím, bezpečnosťou občanov a životným prostredím:

- **Farmaceutické výrobky:** falzifikáty liekov vyrobené v tajných laboratóriách, kde sa nekladie dôraz na hygienu a bezpečnosť, môžu predstavovať zdravotné riziká.
- **Potraviny a nápoje:** nízka kvalita falšovaných výrobkov môže byť často spojená s ohrozením zdravia, napríklad prebalovaním starých potravín s novými dátumami spotreby.
- **Hračky:** falšované nekvalitné verzie populárnych hračiek, ktoré neprešli riadnym testovaním, sú trvalým problémom. Možné riziká zahŕňajú vystavenie chemikáliám, riziko zadusenia, uškrtenia, úrazu elektrickým prúdom, poškodenia sluchu a riziko požiaru.
- **Náhradné diely:** marketing falšovaných autodiélov, najmä airbagov, je rastúcim trendom s vážnymi dôsledkami na bezpečnosť cestujúcich.
- **Pesticídy:** herbicídy, insekticídy a fungicídy predávané ako originály pod bežne používanými značkami môžu obsahovať zakázané látky. Používanie lacnejších, nelegálnych a nekvalitných produktov je rastúcim trendom, ktorý negatívne ovplyvňuje poľia a ďalšie ekosystémy, ako sú populácie včiel.
- **Elektronické zariadenia:** falšované elektronické produkty môžu obsahovať rovnaké materiály ako originály, ale aj nebezpečné toxické látky, ako sú olovo, ortuť, kadmium, arzén, berýlium a bromované spomaľovače horenia.

Hrozby pre ekonomiku, zamestnanosť a dane

Digitálne pirátstvo: Ročné straty spôsobené falšovaním a digitálnym pirátstvom v EÚ dosahujú 83 miliárd eur v predaji v 11 kľúčových sektoroch, so stratami na daniach a sociálnom poistení vo výške 15 miliárd eur a ohrozením 670 000 pracovných miest. Len v oblasti nelegálneho vysielania cez internet sa ročne generuje nelegálny príjem vo výške 1 miliardy eur.

1 European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats – EMPACT.

Malé a stredné podniky: MSP zohrávajú dôležitú úlohu v mnohých ekonomikách. MSP, ktorých duševné vlastníctvo bolo porušené, majú o 34 % nižšiu šancu na prežitie ako tie, ktoré sa s porušovaním nestretli. Negatívny vplyv na šancu na prežitie je najvýraznejší v prípadoch porušenia patentových práv.

Kriminalita v oblasti duševného vlastníctva v číslach

V roku 2021 sa Rada EÚ rozhodla zaradiť kriminalitu v oblasti duševného vlastníctva medzi priority orgánov presadzovania práva, čo viedlo k zvýšeniu počtu účastníkov operácií na presadzovanie práva v rôznych krajinách. Tu sú niektoré z hlavných výsledkov za posledné dva roky (2022 až 2023):

- 1 211 zatknutí,
- 1 461 začatých vyšetrovaní,
- 34,8 milióna zabavených falšovaných kozmetických a parfumérskych výrobkov,
- 1,2 milióna zabavených falšovaných autodiélov,
- 100 kg zabavených nelegálnych drog (nové psychoaktívne látky, anabolické látky) a 2 milióny farmaceutických výrobkov,
- 8,8 milióna zabaveného falšovaného oblečenia a doplnkov,
- 301 341 kg zabavených rýb a 10 120 kg prídavných látok zabavených pre nelegálne rybolovné aktivity,
- 2 040 ton zabavených falšovaných alebo nelegálnych pesticídov,
- 19 miliónov zabavených balení falšovaných hračiek,
- 8 076 zrušených webových stránok, 133 účtov na sociálnych médiách a 48 dátových serverov spojených s online kriminalitou v oblasti duševného vlastníctva.

Kontinuita v oblasti ochrany práv duševného vlastníctva ako priority v nasledujúcom politickom cykle EMPACT (2026 až 2029) by výrazne podporila ďalšiu koordináciu, čo by umožnilo multidisciplinárnejší a efektívnejší prístup v ďalších prioritných oblastiach. Takto by sa zabezpečila lepšia ochrana spotrebiteľov, životného prostredia a ekonomiky Európskej únie.

Zdroj: EUIPO 2024

Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo prináša najnovšiu analýzu vývoja online pirátstva v EÚ za obdobie 2017 až 2023

Porušovanie autorských práv v online priestore naďalej predstavuje závažný problém, ktorý má negatívny dopad na kreatívny priemysel v celej Európskej únii. Európsky

úrad pre duševné vlastníctvo (EUIPO) zverejnil štúdiu s názvom Online porušovanie autorských práv v Európskej únii: filmy, hudba, publikácie, softvér a televízia. Dokument podáva komplexný pohľad na trendy v oblasti nelegálneho šírenia chráneného obsahu filmov, hudby, publikácií, softvéru a televízneho aj športového vysielania.

Hlavné zistenia:

- V roku **2023** došlo k **10 % nárastu** návštev webových stránok poskytujúcich nelegálny streamovaný televízny a športový obsah, pričom až približne **2,14 % používateľov internetu** mesačne navštívilo webové stránky registrované s nelegálnymi streamovacími službami. Tento druh pirátstva spôsobuje významné ekonomické škody a je náročné ho potíhať.
- Online pirátstvo filmov sa znížilo o 25 %, čo v priemere predstavuje **0,9 prístupov na používateľa internetu mesačne**.
- Porušovanie autorských práv v oblasti hudby mierne vzrástlo na **0,6 prístupov na používateľa internetu mesačne**, pričom najčastejšou metódou zostáva kopírovanie obsahu.
- Nelegálne online šírenie publikácií zostalo na stabilnej úrovni, pričom hlavnou metódou bolo sťahovanie.
- Počet prístupov k nelegálnemu softvéru stúpol o **6 %** s významným nárastom používania mobilných zariadení.

Najnovšia štúdia EUIPO zdôrazňuje, že online pirátstvo zostáva výzvou pre tvorcov obsahu v celej Európskej únii. Hoci online pirátstvo v oblasti filmov a publikácií klesá alebo sa stabilizuje, nárast pirátstva streamovacích služieb, športových a televíznych vysielaní, ako aj softvérového pirátstva si vyžaduje intenzívne opatrenia. Kľúčovými riešeniami sú zvýšenie dostupnosti legálnych alternatív, osvetové kampane a posilnenie medzinárodnej spolupráce na potlačenie nelegálnych aktivít. Efektívna ochrana pred pirátstvom je kľúčová na zachovanie kreatívneho priemyslu a podporu inovácií v digitálnej ére.

Štúdia je dostupná na webovej stránke [EUIPO](https://euiipo.europa.eu).

Zdroj: EUIPO 2024

Prečo je ochrana zemepisných označení pre remeselné a priemyselné výrobky dôležitá?

Zemepisné označenie je symbolom kvality a pôvodu výrobkov. Spotrebiteľom poskytuje záruku, že produkt pochádza z konkrétneho regiónu a výrobný proces je spojený s tradičnými technikami, znalosťami a kvalifikáciou miestnych remeselníkov. Ochrana výrobkov zároveň chráni kultúrne dedičstvo a umožňuje producentom dosahovať lepšiu ekonomickú hodnotu na trhu.

Dlhé roky mali členské štáty EÚ rozdielne prístupy k ochrane remeselných a priemyselných výrobkov, čo viedlo k fragmentácii na európskom trhu. Niektoré krajiny si vytvorili vlastné národné systémy, no ich účinnosť sa líšila. Táto situácia vytvárala právnu neistotu a sťažovala ochranu produktov v medzinárodnom prostredí.

Nové nariadenie EÚ – jednotný systém ochrany

Nariadenie o ochrane zemepisných označení pre remeselné a priemyselné výrobky, ktoré bolo prijaté 27. októbra 2023 a nadobudlo účinnosť 16. novembra 2023, zavádza jednotný systém ochrany výrobkov naprieč celou Európskou úniou. Cieľom je zabezpečiť:

1. **harmonizáciu pravidiel** – jednotný právny rámec umožní výrobcom z rôznych členských štátov prihlásiť svoje výrobky do systému zemepisných označení bez zbytočných administratívnych prekážok,
2. **ochranu tradícií** – produkty so zemepisným označením budú chránené pred falšovaním a neoprávneným používaním názvu,
3. **podporu konkurencieschopnosti** – výrobcovia získajú prístup na nové trhy a ich produkty budú lepšie chránené v medzinárodnom obchodnom prostredí.

Ako bude systém fungovať?

Výrobcovia budú môcť od 1. decembra 2025 podávať žiadosti o ochranu zemepisných označení Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo. Proces registrácie bude nasledujúci:

- predloženie žiadosti – výrobca musí preukázať spojenie medzi produktom, jeho geografickým pôvodom a tradičným výrobným procesom;
- schválenie a registrácia – po preskúmaní žiadosti bude produkt zaregistrovaný a získava *chránené zemepisné označenie*, ktoré bude označované špeciálnym logom.

Nové nariadenie má významný ekonomický potenciál:

- posilní miestne ekonomiky tým, že podporí remeselníkov a výrobcov,
- zníži riziko falšovania a nekalej konkurencie,
- zvýši dôveru spotrebiteľov v remeselné a priemyselné produkty.

Produkty so zemepisným označením môžu podľa analýz EUIPO dosahovať až dvojnásobnú hodnotu oproti bežným výrobkom, ktoré podobnú ochranu nemajú.

Prijatie jednotného systému ochrany zemepisných označení pre remeselné a priemyselné výrobky predstavuje dôležitý krok k podpore kultúrneho a hospodárskeho dedičstva v EÚ. Výrobcovia získajú možnosť chrániť svoje tradičné výrobky a spotrebiteľia budú mať istotu kvality a pôvodu. Tento systém podporí lokálnu produkciu, zlepši konkurencieschopnosť a prispeje k zachovaniu tradičných remeselných techník pre budúce generácie.

Od roku 2025 sa tak očakáva nárast registrácií remeselných a priemyselných výrobkov v rámci systému zemepisných označení, čo prinesie benefity nielen výrobcom, ale aj celému európskemu hospodárstvu.

Viac informácií o remeselných a priemyselných výrobkoch chránených zemepisným označením je dostupných na internetovej stránke [EUIPO](https://euiipo.eu).

Zdroj: EUIPO 2024

Boj proti falšovaným liekom

Európsky úrad pre duševné vlastníctvo posilnil spoluprácu s Europolom a Európskou liekovou agentúrou v boji proti falšovaním liekov. Spoločná kampaň *EÚ proti falšovaným liekom* upozorňuje na nebezpečenstvo týchto produktov, ktoré ohrozujú verejné zdravie a spôsobujú obrovské finančné straty v zdravotníckych systémoch.

Kampaň sa zameriava na dva hlavné problémy: zdravotné riziká pre spotrebiteľov a úlohu organizovaného zločinu pri distribúcii nelegálnych liekov. Falšované lieky môžu obsahovať neznáme alebo nebezpečné látky, ktoré namiesto pomoci spôsobujú vážne zdravotné komplikácie. Európska lieková agentúra na [webovej stránke](#) poskytuje podrobné informácie o tom, ako rozpoznať a vyhnúť sa týmto rizikám.

Europol sa zároveň sústreďuje na rozkladanie zločineckých sietí, ktoré profitujú z predaja nelegálnych liekov. Operácia s názvom **SHIELD** pravidelne odhaľuje a likviduje nelegálne distribučné kanály, čím pomáha chrániť občanov EÚ pred nelegálnymi a nebezpečnými farmaceutickými výrobkami.

Spolupráca týchto troch agentúr je dôležitým krokom v boji proti falšovaným liekom a ich škodlivým dôsledkom na zdravie aj ekonomiku.

Zdroj: EUIPO 2025

Správy z EÚ

EÚ zverejnila nástroj na ochranu obchodných tajomstiev pred kybernetickými krádežami

Európska komisia predstavila komplexný súbor nástrojov na prevenciu proti kybernetickej krádeži obchodných tajomstiev pre malé a stredné podniky (MSP).

Súbor nástrojov ponúka praktické rady, ako chrániť cenné informácie a obchodné tajomstvá pred digitálnymi hrozbami. Cieľom nástroja je pomôcť MSP identifikovať riziká a zaviesť efektívne opatrenia na ochranu ich duševného vlastníctva v digitálnom prostredí, ktoré je čoraz zraniteľnejšie, pokiaľ ide o kybernetické útoky. Zameriava sa na posilnenie MSP najmä v rizikových odvetviach, ako sú energetika, biotechnológie, doprava a obrana, a pri ochrane ich cenných obchodných tajomstiev.

Viac informácií nájdete na webovej stránke [Európskej komisie](#).

Zdroj: Európska komisia 2024

Budúcnosť inovácií a regulácie duševného vlastníctva do roku 2040 – scenáre a politické dôsledky

Európska komisia vydala štúdiu, ktorá skúma, ako zmeny v inováciách môžu ovplyvniť režimy duševného vlastníctva (DV) do roku 2040. Zameriava sa na európsky pohľad, ale zohľadňuje aj globálne dôsledky.

Hlavné zistenia:

- **Inovácie sa menia:** Otvorené inovácie sa zvyšujú, zapájajú viacero aktérov (používatelia, mimovládne organizácie) a smerujú k digitálnym komponentom.
- **Režimy DV sú spochybňované:** Tradičný režim DV sa spochybňuje z hľadiska registračných procesov, produktov (patentov) a jeho účinnosti pri poskytovaní stimulov.

Štúdia predstavuje päť scenárov, ktoré nie sú predpovedou, ale skúmajú možnú budúcnosť DV a zdôrazňujú rôzne dominantné faktory:

Scenár 1: Koniec DV, ako ho poznáme, dominancia obchodného tajomstva a veľkých technologických platforiem.

Scenár 2: „Kreatívna deštrukcia“ režimu DV, riadená veľkými spoločnosťami a rastúcou zložitou zavedenou umelou inteligenciou v patentovom procese.